



# GƏNCLƏRİN I BEYNƏLXALQ MƏDƏNİ İRS VƏ TURİZM FORUMU

01-02 fevral 2015 | Bakı, Azərbaycan

## 1st INTERNATIONAL YOUTH FORUM OF CULTURAL HERITAGE AND TOURISM

1-2 February 2015 | Baku, Azerbaijan

Tezislər kitabı | Abstract book

Hazırlayan - Edited by  
**Dr. Fariz Xəlilli**

BAKU-2015

**ABOUT CURRENT TRENDS IN CULTURAL HERITAGE  
PRESERVATION AND PROMOTION IN WESTERN SIBERIA:  
SUZUN MINT AND SMELTER**

*Dr. Alexey O. Pronin,  
Novosibirsk National Research State University  
The Museum of Novosibirsk city*

Western Siberia has rich archaeological and cultural heritage. There is a lacuna between archaeology itself and touristic market that needs a bright final product interesting for national and international tourists. There are also some factors, which influence on the situation: climate; geographical peculiarities and economy.

We can outline the trend of creation special touristic complexes connected with the most interesting archaeological heritage and necessary touristic infrastructure. In the late of 2014 the opening ceremony of such complex was held in the Suzun smelter and mint (Novosibirsk region). It has been built during the industrial and the mining phase of development of Siberia between XVIII and XIX centuries, as a part of the Kolyvan-Voskresenky industrial complex. The Suzun smelter and mint has begun its work in 1764. The Suzun plant was among the most advanced factories in Russia. On Suzun mint (the unique and only the one behind the Ural Mountains) so-called “special” coin has been minted between the years 1766 and 1781. This type of copper coin has been intended for circulation of money in Siberia and in the trade with the countries of Central Asia and China.

A significant part of waterworks plant and water distribution systems are situated on their historical place. Archaeological cultural layer at the plant site contains the foundations of wooden buildings of the plant, the remnants of water-filled channels, sluice water-filled systems and mechanisms that have worked in the factory and mint in the XVIII century, as well as a significant number of items of material culture of XVIII-XIX centuries industry. On the territory of the former plant the museum and tourist complex “Suzunsky smelter and mint” is created.

## **QƏRBI SİBİRDƏ MƏDƏNİ İRSİN QORUNMASI VƏ TƏBLİĞİNDƏ CARİ MEYLLƏR: SUZUN ZƏRƏBXANASI VƏ ZAVODU**

*Dr. Aleksey Pronin  
Novosibirsk Dövlət Milli Tədqiqat Universiteti  
Novosibirsk Dövlət Muzeyi*

Qərbi Sibir zəngin arxeoloji və mədəni irsə malikdir. Arxeologiya və turizm bazarı arasında boşluq mövcuddur ki, yerli və xarici turistlər üçün maraqlı olan yekun məhsula tələbatı artırır. Digər tərəfdən, vəziyyətə bəzi amillər də təsir edir: iqlim, coğrafi şərait və iqtisadiyyat.

Çox maraqlı arxeoloji irs və zəruri turist infrastrukturunu ilə əlaqəli olan xüsusi turist komplekslərinin yaradılması qayəsini qeyd edə bilərik. 2014-cü ilin sonlarında belə bir kompleksin açılış mərasimi Novosibirsk regionunda yerləşən Suzun zavod və zərəbxanasında baş tutmuşdu. O, XVIII-XIX əsrlərdə Kolivan-Voskresenki sənaye kompleksinin bir hissəsi kimi Sibirin inkişafının sənaye və mina mərhələsində tikilmişdir. Suzun zavod və zərəbxana 1764-cü ildə fəaliyyətə başlamışdır. Suzun zavodu Rusiyanın ən qabaqcıl fabrikləri sırasında idi. Suzun zərəbxanasında (Ural dağları arxasında yeganə və nadir idi) “xüsusi” sikkə adlandırılmış sikkə 1766-1781-ci illərdə zərb olunmuşdu. Bu mis sikkə Sibirdə pul dövriyyəsi və Mərkəzi Asiya və Çin dövlətləri ilə ticarət üçün nəzərdə tutulmuşdu.

Su zavodu və su paylayıcı sistemləri öz tarixi yerlərində yerləşir. Zavod yerində arxeoloji mədəni qatları zavodun taxta binasının özülü, su kanallarının qalıqları, fabrikdə fəaliyyət göstərən və XVIII əsrdə zərb olunan suvaqlı su sistemləri və mexanizmləri, həmçinin çoxlu sayda XVIII-XIX əsr sənayesi maddi-mədəni irs nümunələrindən ibarətdir. Keçmiş zavodun ərazisində “Suzun zavodu və zərəbxanası” muzey və turist kompleksi yaradılmışdır.

## **AZƏRBAYCAN FOLKLORŞÜNASLIĞI 1900-1930-CU İLLƏRDƏ**

*Dr. Mələhət Babayeva  
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti  
Azərbaycan*

Azərbaycan xalqının tarixində XX əsr çox ziddiyyətli dövrlərdən biridir. Bu illərdə ictimai-siyasi həyatda baş verən hadisələrlə əlaqədar şifahi xalq ədəbiyyatına olan maraq da güclənmişdi. Bunun isə müxtəlif səbəbləri vardı. Belə ki, XIX əsrin sonlarından etibarən Rusiya İmperiyasının 1863-cü ildə təsis etdiyi “Antropologiya, etnoqrafiya və dəqiq elmlər sevənlərin İmperator Cəmiyyəti”, 1866-cı ildə təsis olunan “Rusiya İmperatorluğunun Tarix Cəmiyyəti” o dövrdə çarizmin müstəmləkəsi sayılan Azərbaycana müxtəlif etnoqrafik ekspedisiyalar təşkil edir, hətta bu vilayətlərə sürgün edilən həmyerlilərinə folklor və etnoqrafiya ilə bağlı nümunələri toplayıb göndərmələrini israr edirdilər. Həmin ziyalılar da topladıqları folklor nümunələrini ilkin olaraq fəaliyyət göstərdikləri vilayətlərin yerli mətbu orqanlarında çap etdirirdilər. Həmin materialların çapı Çarizmin müstəmləkəçilik siyasətinə xidmət etməklə yanaşı, həm də yerli folklorşünaslıq elminin təşəkkülünə də bilavasitə səbəb oldu.

Bundan əlavə XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan folklorşünaslığında dövrün hadisələri ilə bağlı olaraq bir sıra özünəməxsus yeni keyfiyyətlər meydana çıxırdı. Bu da ondan ibarətdir ki, folklor yalnız yazılı ədəbiyyatla deyil, o zamanın pedaqoji fikirləri ilə də sıx bağlı idi. Folklorla yazıçı və şairlərlə birlikdə həm də pedaqoji fikir nümayəndələri yaxından maraq göstərirdilər. Əgər dəqiqləşdirsək, yazılı ədəbiyyat nümayəndələrinin əksəriyyəti folklorlardan öz pedaqoji fikirlərini yaymaq üçün bir vasitə kimi istifadə edirdilər. H.Zərdabi, S.Ə.Şirvani, S.S.Axundov, A.Şaiq, M.Ə.Sabir, A.Səhhət, R.Əfəndiyev, F.Köçərli kimi görkəmli şəxslərin ədəbi – pedaqoji fəaliyyətinə diqqət etsək görərik ki, bunların hamısının tərbiyə xarakteri daşıyan əsər və məqalələrinin əsasında məhz xalqdan seçilib götürülən folklor materialı durmuşdur. Başqa sözlə desək, onlar məhz xalqın bu səpkidə, tərbiyə mövzusunda yaradılmış əsərlərini axtarıb seçmiş, yenidən canlandırmışlar.

XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan görkəmli maarif xadimləri, folklorşünasları Azərbaycan ədəbi dilini doğru istiqamətdə inkişaf etdirmək üçün şifahi xalq ədəbiyyatından geniş şəkildə istifadə etməyə çağırır, el dilinin zənginliklərinə müraciət etməyi, onun incəliklərinə dərinlən yiyələnməyi ən doğru yol hesab edirdilər.

## **AZERBAIJAN FOLKLORE STUDIES IN 1900-1930 YEAR**

*Dr. Malahat Babayeva*  
*Azerbaijan State Pedagogical University*  
*Azerbaijan*

XX century is the most controversial periods in history of Azerbaijani people. The interest to the folklore literature also increased during these years related with the events happening in social-political life. It has several reasons. So, from the end of the XIX century “Emperor Society of anthropology, ethnography and exact sciences fanciers,” founded in 1863, “History Society of Russian Empire” founded in 1866 by Russian Empire organize different ethnographic expeditions to the Azerbaijan which considered as a tsar colony at that period, even insisted on sending the collected examples related with folklore and ethnography of fellow citizens exiled to these regions. The same intelligentsias’ primarily printed their collected folklore examples in the local publishing houses of regions in which they operated. Printing of the same materials not only serve to colonization policy of the Czarism but also directly cause the formation of local folklore studies.

In addition, there were some specific new qualities depending on the events of the period in Azerbaijan folklore studies at the end of the XIX and the beginning of the XX century. It was depending on that, the folklore not only was in written literature but also was closely related pedagogical thoughts of that period. The folklore was closely interested in writers and poets and at the same time representatives of pedagogical thought. If we define more precisely, the majority of the representatives

of the written literature used the folklore as the method or spreading their pedagogical thoughts. If we analyze the literary-pedagogical works of the notable people such as- H.Zardabi, S.A.Shirvani, S.S.Akhundov, A.Shaig, M.A.Sabir, A.Sahhat, R.Afandiyev, F.Kocharli, on the basis of their works and articles which carry behavioral character are from the folklore material exactly taken from the folk. In other words, they choose and re-enliven the works which made of the folk were exactly in these regard and behavioral theme.

At the beginning of the XX century the famous enlightenment workers, folklore specialist of Azerbaijan invites to use folklore literature in widely on the purpose to develop Azerbaijani literary language in the right direction and consider it the right way to use richness of folk language and deeply master its details.

## **HISTORICAL MONUMENTS OF TAJIKISTAN**

*Sadi Mirzoev*  
*Government Institute of management under the*  
*President of the Republic of Tajikistan*  
*Tajikistan*

Central Asia is a place of historical meeting and intellectual interaction between East and West, and Tajikistan is important part of this process. Tajikistan is located in the very heart of Central Asia. Tajikistan occupies an area of 143,100 square kilometers, with mountains ranging from 300 to 7,495 meters comprising 93% of the land. Half of the country in more than 3,000 meters above sea level. Service Opportunities in Tajikistan for tourists are 90 Tour Agencies, 50 – Outbound tourism, 40 – Inbound tourism and 60-Domestic tourism. There are some of the World Heritage Sites in Tajikistan with properties of cultural and natural heritage in Tajikistan as inscribed in UNESCO World Heritage List or as on the country's tentative list, including the following:

1. Sarazm is the first monument of World Heritage in Tajikistan. This ancient settlement (IV-II millennium B.C.) located 15 km. to the West from the regional center Penjikent on the left bank of the Zeravshan river.

The name “Sarazm” origins from old Tajik word “sarizamin” (beginning of the earth). In 2010 by the decision of UNESCO Sarazm was included to the list of monuments of World Heritage.

2. Tajik National Park is located in Gorno-Badakhshan Autonomous Region of Tajikistan. In 1989-1992, Anvar J. Buzurukov initiated, planned and led scientific feasibility studies and the international scientific camp “Pamir-90” towards establishing the first national and natural parks in the Tajik SSR, the biggest mountain park in USSR.

3. Gissar Fortress – is situated in 26 km from Dushanbe in the center of Gissar valley, the most green and densely populated part of the country. From all sides the city is surrounded with the mountains: from the North – Gissar range, from the South – the Gazimalik mountains, from the Southwest – the Babatag mountains. Gissar fortress has been known for more than 2500 years.

4. Ajina Tepe – The Buddhist monastery Ajina Tepe (VII-VIII) is located in the Vakhsh valley in Tajikistan, in 12 km. from Kurgan-Tyube town. It was discovered by the scientist Boris Letvinsky in 1960.

5. Takhti Sangin “Oxus Temple” – is located in Khatlon region, Qabodiyon District. 34km from Qabodiyon settlement near the confluence of the Vakhsh and Panj Rivers. In 1976 Soviet archaeologists began a dig in one of two ancient settlements in TakhtiKubat (named after a Shohnoma hero). This stone settlement, named TakhtiSangin by archaeologists, was truly unique. An ancient temple was excavated in the center of this site which was named the Oxus Temple.

6. Hulbuk - is also located in Khatlon region, Vose district, south-west part of the Surkhob and Yakhsu Rivers valley. Panj (Jaryob) and Vakhsh (Vakhshob) Rivers flow through this area and, after merging, create the great Amu Darya known to the ancient world as the Oxus River (or Jaikhun among the Arabs).

## TACİKİSTANIN TARİXİ ABİDƏLƏRİ

*Sədi Mirzoyev*  
*Tacikistan Respublikası Prezidenti Yanında*  
*Dövlət İdarəetmə İnstitutu,*  
*Tacikistan*

Mərkəzi Asiya Şərq və Qərb arasında tarixi görüş nöqtəsi və intellektual qarşılıqlı təsir məkanıdır. Tacikistan bu prosesin mühüm hissəsidir. Tacikistan Mərkəzi Asiyanın tam mərkəzində yerləşir. Tacikistan ərazisi 143.100 kvadrat kilometr olub, 300 metrədən 7,495 metrə qədər uzanan dağlarla 93% torpaq sahəni təşkil edir. Ölkənin yarısı dəniz səviyyəsindən 3000 metrədən artıq hündür məsafədə yerləşir.

Tacikistanda təxminən 90 turizm agentliyi fəaliyyət göstərir. Onların 50 agentlik xarici, digər agentliklər isə daxili turizmlə məşğul olur. Tacikistanda YUNESKO-nun Dünya maddi- mədəni irs siyahısına daxil olan bir neçə abidələr vardır ki, onlar aşağıdakılardır:

1. Sarazm Tacikistanda Dünya İrsinin ilk abidəsidir. Bu qədim yaşayış yeri (e.ə. IV-II minillik). Regional mərkəz olan Pəncikənddən 15 km qərbdə Zərafşan çayının sol sahilində yerləşir. “Sarazm” adı öz mənşəyini qədim Tacik sözü “sarizamin” sözündən (yer kürəsinin başlanğıcı) götürmüşdür. 2010-cu ildə Sarazm YUNESKO-nun qərarı ilə Dünya İrs siyahısına daxil edilmişdir.

2. Tacik Milli Parkı Tacikistanın Dağlıq Bədəxşan Muxtar bölgəsində yerləşir. 1989-1992-ci illərdə Ənvər Buzurukov, Tacikistan SSR-də ilk milli və təbii parkların, SSRİ-də ən böyük dağ parkının yaradılması istiqamətində təşəbbüs irəli sürmüş, planlaşdırmış, “Pamir-90” beynəlxalq elmi düşürgəsinə və elmi texniki-iqtisadi əsaslandırılmaya rəhbərlik etmişdir.

3. Qissar qalası Düşənbədən 26 km məsafədə, ölkənin ən yaşıl və əhalinin sıx məskunlaşdığı Gissar vadisinin mərkəzində yerləşir. Şəhər hər tərəfdən dağlarla əhatə olunmuşdur: Şimaldan Qissar silsiləsi, cənubdan Qazimalik dağları, cənub-qərbdən- Babadağ dağları. Qissar qalası 2500-dən çox il müddətdə tanınmışdır.

4. Ajina Təpə Buddizm monastırı Ajina Təpə (VII-VIII) Vaxş vadisində, Kurgan-Tyub şəhərindən 12 km məsafədə yerləşir. 1960-cı ildə alim Boris



Letvinski tərəfindən aşkar olunmuşdur.

5. Təxti-Səngin “Oksus məbədi” Xatlon bölgəsinin, Qabodiyon rayonunda, Qabodiyon qəsəbəsindən 34 km məsafədə, Vaxş və Pənc çaylarının mənsəbinin yaxınlığında yerləşir. 1976-cı ildə Sovet arxeoloqları iki qədim yaşayış məskənlərindən biri olan Taxtı Kubatda (Şahnamə qəhrəmanının adını daşıyır) qazıntılara başlamışlar. Arxeoloqlar tərəfindən Təxti-Səngin adlandırılan bu daşdan yaşayış yeri, həqiqətən də unikal olmuşdur. Qədim məbəd Oksus məbədi adlandırılan bu ərazinin mərkəzində qazılmışdır.

6. Hulbuk həmçinin Xatlon bölgəsində, Vose rayonu, Surxob və Yaxşu çaylarının vadisinin cənub-qərbində yerləşmişdir. Pənc (Jaryob) və Vaxş (Vaxşob) çayları bu ərazidən keçir və birləşdikdən sonra qədim dünyada Oksus çayı kimi (və ya Ərəblər tərəfindən Ceyhun) tanınan böyük Amudəryanı yaradırlar.

## **CULTURAL HERITAGE RESOURCES OF GEORGIA**

*Irakli Ephremidze*  
*International tourism association “Georgia for Friends”*  
*Tourism Company “Golden Travel Georgia”*  
*Georgia*

There are things that we regard as important to preserve for future generations. They may be significant due to their present or possible economic value, but also because they create a certain emotion within us. Cultural heritage – this is a term, which includes not only the system of values of one particular country, but also values of the world. Caucasian cultural heritage is especially sensitive field due to its geopolitical situation. The areal of Caucasian cultural heritage is also very diverse. They might be objects that can be held and buildings that can be explored, or songs that can be sung and stories that can be told, even landscape monuments can be the cultural heritage. Whatever shape they take, these things form part of a heritage, and this heritage requires active effort on our part in order to safeguard it. Georgian cultural heritage has a huge

history which counts many centuries. You can meet there the sites which date back in III millennium BC, as well as sites from Middle Ages and even from 20th century. The main objective of my speech will be to introduce you the diversity of cultural heritage of Georgia, its potential in tourism development, and also to show you how to make it progressive and connect with tourism field.

## **GÜRCÜSTANIN MƏDƏNİ İRS RESURLARI**

*İrakli Ephremidze*

*“Dostlar üçün Gürcüstan” Beynəlxalq Turizm Assosiyasiyası*

*“Golden Travel Georgia” Turizm Şirkəti*

*Gürcüstan*

Gələcək nəsillərə ötürülməsi lazım olan çox əhəmiyyətli şeylər mövcuddur. Onlar mövcud, yaxud mümkün iqtisadi dəyərindən asılı olaraq mühüm ola bilər, həmçinin müəyyən emosiyalar yarada bilər. “Mədəni irs” termini xüsusi bir ölkənin dəyərlər sistemini deyil, bütün dünya dəyərlərini özündə ehtiva edir. Qafqaz regionunun mədəni irsi isə xüsusi olaraq coğrafi vəziyyət ilə əlaqədar olaraq həssas bir mövzudur. Qafqazın mədəni irsi çox fərqlidir. Qurulmalı obyektlər, yaxud tədqiq olunan binalar, oxunan mahnılar və ya nəql olunan hekayələr, hətta mənzərəli abidələr belə mədəni irsi təşkil edir. Hansı formaya malik olmasından asılı olmayaraq, onlar mədəni irsin tərkib hissəsidir və onu mühafizə etməmiş üçün bizdən aktiv səylər tələb olunur. Gürcüstanın mədəni irsinin çox əsrlik geniş tarixi vardır. Orada e.ə. III minilliyə aid olan, eləcə də orta əsrlərə məxsus və XX əsrə məxsus sahələr vardır. Çıxışımın əsas məqsədi Gürcüstanın mədəni irsinin özəlliyini təqdim etmək, onun turizmin inkişafında potensialını göstərmək və necə inkişaf etdiyi və turizm sahəsi ilə əlaqəsi yollarından bəhs etməkdir.

## **PARTICIPATING IN NORWEGIAN HERITAGE: CULTURE IN NATURE**

*Maren Garberg Bredesen  
Royal Norwegian Embassy in Baku  
Norway*

Norwegian cultural policy has in the last 30 years increasingly come to regard cultural heritage as a resource that should be available to everyone. It has therefore become important to integrate cultural heritage as a part of local communities and the Norwegian everyday life. This comes from the belief that by actively participating in cultural memory elements, the Norwegian people are more likely to preserve the national identity and strengthen their feeling of collectivity.

Amongst a variety of cultural elements, nature is considered to be one of Norway's greatest heritages. Combined with a regard for the social value of culture, this has resulted in the creation of 'living cultural landscapes'. The presentation will explore this concept by looking at the Norwegian Tourist Association and the Norwegian tradition of public trails and cottages.

## **NORVEÇ MƏDƏNİ İRSİNDƏ İŞTİRAK: TƏBİƏTDƏ MƏDƏNİYYƏT İZLƏRİ**

*Maren Garberg Bredesen  
Norveç Krallığının Bakıdakı Səfirliyi  
Norveç*

Norveçin mədəni siyasəti son 30 il ərzində hamı üçün əldə oluna bilən resursların artmasını dəstəkləyir. Həmçinin mədəni irsin yerli icmaların və Norveç gündəlik həyatına inteqrasiya edilməsi vacib hesab edilir. Bu, Norveç xalqının müxtəlif mədəni tədbirlərində aktiv iştirak edərək mədəni mənsubiyyəti qoruma və kollektivlik hissini gücləndirmə kimi inanclarından irəli gəlir.

Təbiət müxtəlif mədəni elementlər arasında Norveçin ən böyük irsi

hesab edilir. Mədəniyyətin ictimai dəyərinə əlavə olaraq bu, canlı mədəni mənzərələrin yaradılması ilə nəticələnmişdir. Bu təqdimat bu mövzunu Norveç Turizm Assosiasiyasının və Norveç adətlərinin ictimai izi və kottec məlumatlarına əsasən təqdim edəcəkdir.

## **MUZEYLƏR MƏDƏNİYYƏTLƏRARASI DİALOQUN OBYEKTƏLƏRİ KİMİ**

*Dr. Nəzmin Cəfərova  
AMEA Nizami Gəncəvi adına  
Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyi  
Azərbaycan*

Mədəni irs nümunələrinin müəyyən edilməsi, qeydə alınması və qorunub saxlanması ilə arxiv, kitabxana və muzeylər məşğul olur. Abidələr və Tarixi Yerlər üzrə Beynəlxalq Şuranın (ICOMOS) prezidenti Qustavo Araoz qeyd etmişdir ki, “Mədəni irs ayıran faktor deyil, birləşdirici qüvvə olmalıdır”.

Azərbaycan qədim zamanlardan başlayaraq bir çox xalqların yaşayış məskəni olmuşdur. Təbii ki, ölkədə yaşayan etnik qruplar və azlıqlara, həmçinin Azərbaycanın mədəniyyəti ilə sıx bağlı olan şəxslərə həsr edilmiş muzeylər yaradılmışdır. Bu, Xınalıq Tarix-Etnoqrafiya muzeyi, Rus mədəniyyəti və məişəti ev muzeyi (İvanovka), Sergey Yesenin, Leopold və Mistislav Rostropoviçlərin ev muzeyləri (Bakı), Mixail Lermontovun ev muzeyidir (Qusar). 2014-cü ildə Humbolt adına Berlin Universitetinin Azərbaycan tarixi kafedrasının müdiri Yeva Mariya Aux bir qrup əməkdaşla Azərbaycanda almanların yaşayışını əks etdirən muzeyin yaradılması üzrə işlərə başlamışdır.

Təbii ki, Azərbaycanda yaşayan digər xalqların da özünüməxsusluğunu əyani vasitələrlə nümayiş etdirən muzeylərin yaradılması məqsədəuyğundur. Və yaxud, elə bir muzey yaradıla bilər ki, ölkədə mövcud olan bütün mədəniyyətləri özündə əhatə edə bilsin. Buna misal olaraq biz 2012-ci ildə Polşanın Kelse şəhərində yaradılmış Mədəniyyətlərin dialoqu adlı multimedia muzeyini göstərə bilərik. Muzeyin direktoru Robert

Kotovskinin sözlərinə görə, muzeyin əsas ideyası mədəniyyətlərarası dialoqu nümayiş etməkdir. Muzeyin birinci hissəsi qara zal-labirintdir. Zalın rəngi və forması dialoqun mürəkkəbliyindən, qarşılıqlı anlaşmanın çətin olduğundan xəbər verir. Burada multimedia üçbucağı da yerləşdirilmişdir ki, Polşada mövcud olan 10 müxtəlif mədəniyyətlər haqqında (polyak, yəhudi, alman, pravoslav və s.) məlumat almaq olar. Qara labirint daimi ekspozisiyadır.

Mürəkkəb dialoqu simvolizə edən qara otaqlardan sonra ziyarətçi ağ zala daxil olur. Burada dəyişən ekspozisiyalar yerləşdirilib. Muzey direktorunun sözlərinə görə, tarix boyu baş verən mürəkkəb proseslərlə yanaşı Polşada dialoq mövcud olmuşdur ki, bu dialoqun sayəsində mədəniyyətlər bir-birilə sıx əlaqədə olmuşlar. Muzey məhz bunu göstərmək istəyir. Fikrimizcə, Azərbaycanda belə bir muzeyin yaradılması zəruridir.

Görkəmli etnoqraf Məhəmməd həsən Vəliyevin (Baharlı) qeyd etdiyi kimi, «Azərbaycanın əhalisi etnoqrafik xəzinələrin “muzeyidir”». Biz bu “muzeyi” qorumalı, mədəniyyətlərarası dialoqu möhkəmləndirməli və təbliğ etməliyik.

## **MUSEUMS AS OBJECTS OF INTERCULTURAL DIALOGUE**

*Dr. Nazmin Jafarova,  
The National Museum of Azerbaijani literature  
named after Nizami Ganjavi of ANAS  
Azerbaijan*

In his speech, President of ICOMOS Gustavo Araoz noted: “Cultural heritage should be a unifying force and not the separation factor”. Guardians of cultural heritage are the museums, archives and libraries.

Anciently Azerbaijan was the residence of many nations. Naturally, the country has created a museums devoted to ethnic groups and minorities, as well as individuals who were closely connected with the Azerbaijani culture. These are the Historic-ethnographic Museum of Khinaliq, the house-museum of Russian culture and mode of life (Ivanovka village), house-museums of S. Yesenin and L. And M. Rostropovichs (Baku), the

house-museum of M.Y.Lermontov (Kusari). In 2014 a group of employees of the Department of History of Azerbaijan from University of Berlin named after Humboldt behalf headed from Yeva Maria Auh began work on the creation of the museum reflecting the life of a German in Azerbaijan.

Naturally, it is advisable to create museums, presents with vivid means the life and identity of other peoples living in Azerbaijan or it can be set up such a museum that reflects all cultures that exist in the country.

As an example, where is the Modern multimedia museum of cultural dialogue in Kielce, Poland (September 2012). The main idea of the new museum, according to its director Robert Kotovsky, is an idea – the idea of intercultural dialogue. There are two parts of the museum. The first is the so-called black-room maze. Color and shape – black and maze – symbolize the difficulties of dialogue, the complex path to understanding. Sometimes the dialogue is difficult and gloomy – such as the labyrinth. In a darkroom installed multimedia triangle in which clicking the appropriate box, you will see ten different cultures – Polish, Jewish, Orthodox-that intersect. Black maze- is a permanent exhibition.

Coming in dark rooms, symbolizing the difficult dialogue, the visitor enters the white room, this hall with changing exhibitions about mutual influence of cultures. We think that the establishment of such museums in Azerbaijan is necessary.

The famous ethnograph, M.H.Veliyev said, that “the population of Azerbaijan is the “museum “of ethnographic treasures”. We must keep this museum, strengthen and promote intercultural dialogue.

## TOPKAPI SARAYI MÜZESİNDE YAPILAN ÖNLEYİCİ KORUMA UYGULAMALARI

*Serkan Gedük  
Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı  
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü  
Topkapı Sarayı Müzesi  
Türkiye*

Tarihi yarımadanın Marmara, Boğaziçi ve Haliçle buluştuğu nokta bulunan Topkapı Sarayı, Fatih Sultan Mehmed tarafından 1473 yılında yaptırılmıştır. 19. yüzyılda I. Abdülmecid'in Dolmabahçe Sarayı'na geçişine kadar yaklaşık dört yüzyıl boyunca Osmanlı Devleti'nin yönetim merkezi ve padişahların resmi ikametgâhı olarak kullanılmıştır. Topkapı Sarayı, 3 Nisan 1924'te Mustafa Kemal Atatürk'ün emriyle Müze haline getirilerek ziyarete açılmıştır.

Topkapı Sarayı, müze olduğu tarihten itibaren içinde yer alan eserleriyle birlikte en iyi şekilde korunmuş, günümüze kadar ulaşmıştır. Günümüz teknoloji ve araştırma çalışmalarıyla bu koruma bilinci çağdaş müzecilik ilkeleri doğrultusunda devam etmektedir. Müzede yapılan koruma çalışmalarını iki ana başlık altında toplamak mümkündür. Birincisi aktif koruma diğeri ise pasif (önleyici) koruma çalışmalarıdır. Aktif koruma çalışmaları eser üzerine doğrudan müdahale edilerek yapılan koruma-onarım çalışmalarını kapsamaktadır. Pasif (önleyici) koruma çalışmaları ise eser doğrudan müdahale etmeden çevre koşullarının iyileştirilmesine yönelik uygulamaları kapsamaktadır.

Müzede yapılan önleyici koruma uygulamalarının temel amacı sergilemede ve depoda yer alan tüm objeleri eşzamanlı koruyarak gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde ulaştırmaktır. Önleyici koruma uygulamalarında başvurulan strateji ve yöntemler daha önce denenmiş donanım ve malzemelerden seçilmiştir. Yapılan önleyici koruma uygulamaları genel olarak uygun depolama ve teşhir koşulların sağlanması, eserlerin bir yerden bir yere taşınması, paketlenmesi, belgeleme, yangın, hırsızlık gibi tehlikelere karşı önlemlerin alınması, deprem, sel gibi doğal afetlerden kültür varlıklarını maksimum düzeyde korunması

gibi yapılan uygulamaları kapsamaktadır. Yapılan bu uygulamalar konunun uzmanlarınca gerçekleştirilmiştir. Uygulamalardaki doğru teşhis ve müdahaleler eserlerin ömrünü uzatabileceği gibi yanlış yapılan uygulamalarında tam tersi sonuçlar ortaya çıkarabileceği unutulmamalıdır. Müze ve tarihi yapılarıdaki eserlerin, en az müdahalele korunması önleyici koruma yöntemleriyle mümkündür.

## **PREVENTIVE CONSERVATION APPLICATIONS AT TOPKAPI PALACE MUSEUM**

*Serkan Gedük  
Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism  
General Directorate for Cultural Heritage and Museums of The  
Topkapi Palace Museum  
Turkey*

Topkapi Palace where the Historical Peninsula meets with Marmara, Bosphorus and Golden Horn was built with Mehmed the conqueror's order in the year 1473. Palace was used as an administration center and official residence of sultans for nearly four hundred years until Sultan Abdulmecid I. was moved to the Dolmabahçe Palace. Topkapi Palace has been opened to visit as a museum by Mustafa Kemal Atatürk's order at the date April 3rd 1924.

Topkapi Palace has been conserved in best conditions and it has reached to the present time with its objects. This awareness for conservation is still in progress towards modern museology principles with technology and research works of present time. Conservation studies at the museum can be examined under two main title. First one is active conservation and second one is passive (preventive) conservation. Active conservation covers conservation and restoration applications that applied directly upon the object. Passive (preventive) conservation covers the non-direct applications to the object by improving its environmental conditions.

Main objective of the preventive conservation applications is transferring objects to next generations by conserving all objects in storage



rooms and exhibition halls synchronously. Strategies and techniques applied in preventive conservation applications have chosen among the materials and equipments previously tested. Preventive conservation applications generally cover the applications like providing suitable storage and exhibition conditions, transporting objects, packing objects, documentating, precautions against dangers like fire and theft and providing maximum protection for cultural assets against natural disasters like earthquakes and floods. These applications were all applied by experts of the subject. It must not be forget that right diagnosis and application can improve lifetime of the objects while wrong applications can cause total opposite results. Conserving objects at the historical structures and museums with the least application is possible with preventive conservation applications.

## **TOPKAPI SARAYI MUZEYİNDƏ APARILAN ÖNLƏYİCİ MÜHAFİZƏ ÜSULLARI**

*Serkan Gedük  
Türkiyə Cümhuriyyəti Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi  
Mədəni Sərvətlər və Muzeylər Baş İdarəsi  
Topkapı Sarayı Muzeyi  
Türkiyə*

Tarixi yarımadaanın Mərmərə, Boğaziçi və Haliçlə birləşdiyi nöqtə olan Topkapı Sarayı 1473-cü ildə Fatih Sultan Mehmet tərəfindən tikilmişdir. XIX əsrdə I Əbdülməcidin Dolmabahça sarayına keçməsinə qədər təxminən dörd yüz il müddətində Osmanlı dövlətinin idarəetmə mərkəzi və padşahların iqamətgahı olaraq istifadə edilmişdir.

Topkapı Sarayı 3 aprel 1924 - cü ildə Mustafa Kamal Atatürkün əmri ilə muzey halına gətirilərək ziyarətçilər üçün açılmışdır. Topkapı Sarayı muzey olduğu tarixdən etibarən, içərisində daxil olan əsərləri ilə birlikdə ən yaxşı şəkildə qorunmuş və günümüzə qədər gəlib çatmışdır. Müasir günümüzdə texnologiya və araşdırma işləri ilə bu qoruma şüuru altında müasir muzeyçilik qanunları istiqamətində davam etməkdədir. Muzeydə

görülən qoruma işlərini iki əsas başlıq altında cəmləşdirmək olar: birincisi, aktiv qoruma, digəri isə passiv (önləyici) qoruma işləri isə əsərə birbaşa müdaxilə etmədən ətrafının yaxşılaşdırılması istiqamətində tətbiqetməni əhatə edir.

Muzeydə görülən önləyici qorumanın tətbiq edilməsinin əsas məqsədi nümayişdə və depoda olan bütün obyektləri eyni vaxtda qoruyaraq gələcək nəsillərə bütöv bir şəkildə çatdırmaqdır. Önləyici qoruma tətbiqetmələrində mürciət olunan strategiya və üsullar daha öncə də yoxlanılmış olan təchizat və vəsaitlərdən istifadə edilmişdir. Görülən önləyici qoyuma tətbiqetmələri əsasən müvafiq depolama və nümayiş şərtlərinin təmin edilməsi, əsərlərin bir yerdən digər yerə köçürülməsi, qablaşdırılması, sənədləşdirmə, yanğın, oğurluq kimi təhlükələrə qarşı tədbirlərin görülməsi, zəlzələ, sel kimi təbii fəlakətlərdən, mədəniyyət abidələrinin maksimum səviyyədə qorunması tətbiqlərini əhatə edir. Görülən bu işlər mütəxəssislər tərəfindən həyata keçirilmişdir. Tətbiqlərdəki düzgün diaqnoz və müdaxilələr əsərlərin ömrünü uzada biləcəyi kimi səhv tətbiqetmələrdə tam əks nəticələr ortaya çıxara biləcəyi də unudulmamalıdır. Muzey və tarixi strukturlardakı əsərlərin ən az müdaxilə ilə qorunması önləyici qoruma üsulları ilə mümkündür.

## **YOUNG CONSERVATION SCIENTISTS AND CULTURAL HERITAGE: THE EXPERIENCE OF UNIVERSITY OF CALABRIA**

*Dr. Mauro La Russa  
University of Calabria  
Italy*

Scientific approach to the study of Cultural Heritage is an important topic for our (young) Heritage Science research group of the University of Calabria, Italy. In particular our main investigations include: diagnostic, conservation and archeometric analyses of building materials, such as stone, mortars, plasters and pottery.

Our team works on several archaeological sites both in Italy and in the Mediterranean area: Cappadocian rupestrian churches, Baroque

monuments of Val di Noto (Sicily), the underwater archaeological site of Baia (Naples).

For this purpose different and complementary scientific analysis are carried out: petrographic analyses by optical microscopy for textural characterization, X-ray diffraction analysis and scanning electron microscopy (SEM) in order to examine the degradation product. Physical tests, such as capillary water absorption, porosimetry, colorimetric measurement, UV radiation and salts crystallization aging tests are performed to better understand interactions between protective products and substrate, to define the best practise within a restoration process. Results obtained in all cases report some interesting information about the multi-analytical approach in cultural heritage field.

## **GƏNC KONSERVASIYA ALİMLƏRİ VƏ MƏDƏNİ İRS: KALABRİYA UNİVERSİTETİNİN TƏCRÜBƏSİ**

*Dr. Mauro La Russa  
Kalabriya Universiteti  
İtaliya*

Mədən irsin öyrənilməsinə elmi yanaşma İtaliyanın Kalabriya Universitetinin bizim gənc mədəni irs elmi tədqiqat qrupu üçün çox əhəmiyyətli bir mövzudur. Xüsusilə də, bizim əsas araşdırmalarımıza daxildir: tikinti materiallarının diaqnostikası, konservasiyası və arxeometrik analizi, məsələn, daş, əhəng, gəc məhsulu və saxsı.

Bizim komanda İtaliya və Aralıq hövzəsi ərazisində bir neçə arxeoloji sahədə işlər aparır: Kapadokya rupestria kilsələri, Val di Noto barokko abidələri (Siciliya), Baya (Neapol) sualtı arxeoloji sahəsi.

Bu məqsədlə, müxtəlif və əlavə elmi analizlər aparılır: tekstura xarakteristikası üçün optik mikroskop ilə aparılan petroqrafik analiz; rentgen analizi, deqradasiya məhsulunu araşdırmaq üçün elektronik mikroskopiya. Fiziki testlər, məsələn, kapilyar su absorpsiyası, porosimetriya, kolorimetrik ölçmə, ultra bənövşəyi radiasiya və duz kristallaşdırması testləri mühafizə məhsulları arasında qarşılıqlı əlaqəni yaxşı yerimə yetirmək üçün aparılır

və bərpa prosesində ən yaxşı təcrübələri müəyyən edir. Bütün hallarda əldə olunan nəticələr mədəni irs sahəsində multi-analitik yanaşma haqqında bir neçə maraqlı məlumat verməkdədir.

## MİSİRLİ VƏ XALQ MAHNILARI

*Mona Zedan*

*Misir Helvan Universiteti*

*Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyası*

*Misir*

Misir xalqının maddi-mənəvi irsi onun qərinələr boyu keçdiyi sivilizasiyasının istiqamətlərini, digər xalqlarla əlaqələrini, zəngin tarixi keçmişini dolğun ifadə edərək Misirin ən böyük maddi-mənəvi xəzinəsini təşkil edir. Bəşər mədəniyyətinin ayrılmaz bir hissəsinə çevirilən xalq yaradıcılığı maddi-mənəvi irsin ən mühim növlərindən birini təşkil edir. Xalq yaradıcılığı xalq ədəbiyyatını, təsviri incəsənəti, xalq musiqisini və s. kimi müxtəlif sahələri əhatə etməsinə baxmayaraq insanın yaşadığı həyata baxışlarını, xalqın uzaq tarixi keçmişini, adət-ənənələrini özündə ehtiva etməklə keçmişlə bu gün arasında körpü salır. Xalq yaradıcılığının əsas sahələrindən biri olan xalq musiqiləri cəmiyyətdə hökm sürən abihavanın, o cümlədən cəmiyyətdə mövcud olan mədəniyyətin, ideyaların güzgüsü olaraq onun sosial həyatını, adət-ənənələrini bütün dolğunluğu ilə əks etdirməklə yanaşı alim və yaradıcı insanları milli kimliyin və dövlətçiliyin möhkəmlənməsində yaradıcı fəaliyyətə səsləyən və onlara ilham verən canlı mənbələrdir.

Misir folklorşünaslığında xalq musiqi irsini xalq musiqisi, mədhiyyə, Uca Allahı zikr etmə, maval, hekayə formasında olan mahnılar və s. kimi növlərə bölürlər. Xalq mahnıları xalq irsinin növlərindən biri hesab olunaraq insanın daxili aləmini, hiss və etik - əxlaqi görüşlərini ifadə edərək hər zaman insanlarla sıx tellər vasitəsi ilə bağlı olaraq onların arasında məskən salmışdır.

## EGYPTIAN AND FOLK SONGS

*Mona Zedan*  
*Egypt Helvan University*  
*Baku Music Academy named after Uzeyir Hajibeyli*  
*Egypt*

Egyptian people's material-moral heritage is Egypt's biggest treasure as it totally expresses its rich history, the relationship with other people, directions of civilizations. Folk creativity is an integral part of universal culture and is one of the most important kinds of material-moral heritage though folk creativity covers folk literature, fine arts, folk music, etc various fields, it paves a bridge between the past and nowadays by including human's life principle, history and traditions. Folk music as one of the main pages of folk creativity is the mirror of ideas, culture of society. It is also an alive source calling and inspiring creature activity of creative humans in strengthening national identity and statehood.

Egyptian folk studies include folk music heritage with folk music, praising, remembrance of Great Allah moral, story songs. It lives among humans by close ties expressing human's inner world, feelings, ethics and moral values.

## YERLİ MEMARLIĞIN QORUNMASI VƏ TARİXİ BİNALARIN BƏRPASI: HƏR EV - BİR HOTEL

*Karim Mousazadeh Mehrabani*  
*MİRAS Mədəni İrsin Öyrənilməsinə Kömək*  
*İctimai Birliyinin İran üzrə təmsilçisi*  
*İran*

Günümüzdə ölkələrin sosial – rifahı durumun axarlı gəlir və davamlı inkişafa malik olmaqla aydınlaşdırmaq olar ki, davamlı inkişafın əsas yollarından biri, turizm sahəsinin inkişafıdır. İqtisadın ən əsas təməllərindən biri budur ki sabit bir tələbin (turist) qarşısında artan bir ərzə (turizm şirkətləri) olursa o zaman rəqabət yaranır və qiymətlər

azalmağa başlayır. Buna görə də bu bazarda ölkələr və turizm şirkətləri, əyər öz müştərilərini qorumaq və bazarlarını genişləndirmək istəyirlərsə o zaman aşağı qiymətlərlə daha yüksək keyfiyyətli xidmətlər etməlidirlər. Eyni zamanda öz sahələrində yeniliklər yaratmaqla rəqiblərindən fərqlənməlidirlər. Fərqlənmə yollarından biri ki dünyada bir müddətdir ən çox bazar əldə etməyə nail olub bu turizm növüdür ki, turistlər getdikləri yerlərdə modern hotellərdə yox, daha çox yerli memarlıq üslubunda inşa olunmuş yerlilərin evində və ya restovrasiya olunmuş tarixi binalarda məskunlaşırlar. Turistlərin belə evlərdə qaldıqları müddətdə, yalnız yerli mətbəx yeməklərdən yemək və daha mükəmməl şəkildə yerli geyimləri geymək və qısaca desək getdiyi yerdə adi bir yerlinin yaşam tərzini yaşayıb təcrübə etmək bu turizm növünün əsaslarındanır. Əksər qədim və zəngin mədəniyyətə malik olan ölkələrdə bu sahədə turizmin inkişafına yol açmaq demək olar ki, o ölkələrin dünya turizm bazarından öz səhmini artırmaqla ölkələrin daxili iqtisadi inkişafında çox önəmli rol oynaya bilər. Bu sahənin genişlənməsi, yerli memarlıq üslubu və qədim adət ənənələri və yerli tarixi mədəniyyəti yaşatmaqla yanaşı, böyük turizm şirkətlərinin turizm bazarının gəlirin mənimsənməsinin qarşısını alaraq, hər bir ailəni bir kiçik turizm kompleksinin sahibi kimi gəlir əldə etməyə və ölkənin ümumi gəlirin ədalətli paylanmasına yardım edə bilər. Eyni zamanda bu fəaliyyətlər böyük turizm şirkətlərinin nəzarəti və işbirliyi ilə həyata keçirilir və onların da bazarı daha genişlənilir. Bu məruzədə bu turizm növünün tanıtılmasına və onun uğurlu örnəklərin tanıtmağa çalışılacaqdır.

## **EACH HOME IS ONE HOTEL BY VERNACULAR ARCHITECTURE PROTECTION AND HISTORICAL BUILDINGS RESTORATION**

*Karim Mousazadeh Mehrabani  
Representative of MIRAS Social Organization in  
Support of Studying of Cultural Heritage in Iran  
Iran*

Nowadays we can specify social - welfare situation of countries by stable income and sustainable development that tourism is one of the ways develops stable income of countries. According to the one of principal basis of economy if demand (tourist) be constant but supply increase (tourism companies), then competition be produced and costs will be lowered. So in this market if countries and tourism companies want to save costumers and extend own market they must decrease money earning and present high service qualities. Therefore companies and countries must make difference with their competitors by innovating. One of ways to make difference is a this tourism method, a tourist does not go to modern hotel and instead of it accommodate in places that have made in vernacular architectural style owned by natives living in it or restored historical building. Tourists accommodation in such homes, to eat special native food, and more than it to put on native clothing, and in summary where tourists are gone, experiencing an ordinary native people lifestyle and living in this style, is principal basis of this tourism method. In most of countries with rich ancient civilization to provide infrastructure for development of this tourism method play important role in increase their share in the economic development of that countries. The expansion of this tourism method can help to alive the vernacular architectural style and ancient traditions, in addition the local history and culture to prevent monopolization of market income of major tourism companies to grants income to any family like a master of retail tourism complex and to disperse general income of country in justice. At the same time by supervising and cooperation of major tourism companies about these actions can be executing and their market. In this paper we will try for introducing this tourism method and successive samples.

## ÜMUMİ MƏDƏNİ İRS ŞƏHƏRLƏRİ

*Türkan Rüstəmovə  
Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi  
Azərbaycan*

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının İqtisadi və Ticarət Əməkdaşlığı üzrə Daimi Komitəsinin (COMCEC) maliyyə dəstəyi ilə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən “Ümumi Mədəni İrs Şəhərləri” beynəlxalq arxeoloji-turizm layihəsi 4 ölkədə (Azərbaycan, Qazaxıstan, Özbəkistan və Türkiyə) mədəni turizm, xüsusilə arxeoloji turizm potensialının araşdırılması, oxşar mədəni irs nümunələrinə sahib olan bölgələrin müəyyən edilməsi, araşdırmaların nəticələrinə əsasən bu ölkələri birləşdirən ortaqlıq turizm məhsulunun yaradılmasını əhatə edir.

Layihənin məqsədi beynəlxalq səviyyədə rəqabətli və davamlı turizm sahəsinin inkişafına nail olmaq və əsas turizm bazarlarında bu ölkələrin mədəni turizm resursları barədə məlumatlılığı artırmaqdan ibarətdir.

Layihə çərçivəsində bu ölkələrdə türk-islam mədəniyyətinin izlərini daşıyan 18 şəhərdə 200-dən çox tarixi abidə, bu ölkələrin islam mədəniyyəti və tarixi irsi, həmçinin turizm potensialı, davam edən arxeoloji tədqiqat əraziləri üzrə araşdırma və təhlillər aparılmışdır.

Layihədən əldə edilmiş əsas nəticə yeni yaradılmış turizm məhsulu olmuşdur. Layihə çərçivəsində ilk növbədə bütün marşrutu, yəni 4 ölkədəki müvafiq şəhərləri əhatə edən 22 gecə 23 günlük bir tur-proqram hazırlanmışdır ki, bu əsasən uzunmüddətli və daha aktiv turizmi seçən turistləri hədəf alır, arxeoloji qazıntı sahələri və digər tarixi abidələrlə tanışlıq məqsədi daşıyır. Turistlər eyni zamanda bu tur-proqram çərçivəsində bütün iştirakçı ölkələr deyil, istədikləri ölkələr üzrə seçim edə bilərlər.

Təklif olunan ikinci marşrut isə arxeoloji turizmin əsl məqsədini özündə əks etdirir, belə ki, hər ölkədən bir şəhər seçilməklə bu şəhərlərdə davam edən arxeoloji qazıntılarda turistlərin aktiv şəkildə iştirakı təmin edilir.

Bu layihənin inkişaf etdirilməsi tarixi-mədəni türk-islam irsinin təbliği ilə yanaşı, eyni zamanda iştirakçı ölkələrin turizm sahəsində dövlət və özəl sektor nümayəndələri arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsinə və



bu bölgəyə dünya turizm bazarlarından daha çox turist cəlb edilməsinə xidmət edəcəkdir.

Bu layihə ənənəvi turizm məhsullarından fərqli yeni bir turizm məhsulu, turistlər üçün dəyişik seçim imkanı və türk-islam mədəniyyətinin fərqli şəkildə dünyaya təqdim olunması şansı verdi.

## **CITIES OF COMMON CULTURAL HERITAGE PROJECT**

*Turkan Rustamova*  
*Ministry of Culture and Tourism of the Republic of Azerbaijan*  
*Azerbaijan*

The “Cities of Common Cultural Heritage” project on international archeological-tourism route development submitted by the Ministry of Culture and Tourism of the Republic of Azerbaijan funded by Committee for Economic and Commercial Cooperation of the Organization of the Islamic Conference includes the assessment of potentially attractive cultural-historical (archaeological) sites and common cultural heritage in 4 countries (Azerbaijan, Kazakhstan, Uzbekistan and Turkey) for inclusion into the joint product development. The aim of the project is to achieve the development of the competitive and sustainable tourism at the international level and to raise awareness about cultural sites of these cities at the targeted tourism markets.

Research and comparative analysis of more than 200 historical sites in 18 cities, as well as Islamic culture and historical heritage of these countries, their tourism potential, ongoing archaeogical excavation sites was provided within the framework of the project.

The main outcome of the project was newly created tourism product. Firstly a tour-program intended for 22 nights and 23 days covering the relevant cities in 4 countries was prepared. While undertaking this tour, which targets the tourists who are interested in long and active tourism, the tourists will be able to visit cities where archaeological explorations are conducted and see other cultural heritage monuments. The tourists can choose any of these countries for traveling or the whole tour package.

Proposed second route reflects real purpose of archaeological tourism, so that, while undertaking this tour, tourists actively participate in archaeological excavations in one city in each country.

Development of this project will contribute to the promotion of the Turkic-Islamic historical-cultural heritage, to the strengthening cooperation among participating countries' public and private sector representatives in the tourism sphere and attraction of more tourists from world tourism market to the region.

This project creates a chance to introduce a new tourism product different from the traditional products, to make the tourists to have an alternative choice and to present Turkic-Islamic culture to the world in a different way.

## **CULTURAL HERITAGE AND COMMUNITY MANAGEMENT IN SPAIN**

*Sabah Walid Sbeinati  
Underground Arqueología  
Spain*

Citizenship is the ultimate end of cultural processes, and there are several ways that citizenship is related to these processes: either as consumers of cultural products, either actively engaging in the design, and decision-making on cultural activity in their municipality or forming part of the generation of cultural content and knowledge about the cultural heritage of its nearby territory. Socialization or community management of cultural heritage means to respond to real social needs working cross and horizontally, culture professionals and citizens, building and protecting the built and intangible heritage elements from memory. Thus, the role of the manager should be to mere intermediary between the proposals of socialization and citizenship.

Definitively, we think that our work must continue emphasizing those aspects that limit the advancement of community development in their relationship with their cultural heritage as the only possible scenario, where citizens can perform work that consciously, inclusive, participatory,

planned, organized and coordinated effectively allow them to better manage this heritage.

In this sense, we will see some examples of community work on cultural heritage in Spain and how it influences the development of the various regions and their inhabitants.

## **İSPANİYADA MƏDƏNİ İRS VƏ İCMANIN İDARƏ OLUNMASI**

*Sabah Walid Sbeinati*  
*Yeraltı Arxeologiya təşkilatı*  
*İspaniya*

Vətəndaş olmaq mədəni proseslərin əsas iştirakçısı olmaq deməkdir. Vətəndaşların bu proseslərə cəlb olunması bir neçə istiqamətdə reallaşa bilər: onlar ya mədəniyyət məhsullarının isehlakçısı, ya da onların dizaynı, bələdiyyələrində mədəni irs fəaliyyətləri ilə bağlı qərar qəbul etmə və ya ölkələrinin mədəni irsi ilə bağlı biliklərinin nəsilə çatdırmaq yolu. Mədəni irsin ictimailəşdirilməsi, yaxud icma tərəfindən idarə olunması mədəniyyət sahəsində peşəkarlar və vətəndaşların iştirakı ilə qeyri-maddi irs elementlərinin yaddaşda saxlanılması, onların qorunması kimi real ictimai tələblərə cavab verir. Belə ki, idarə edənin rolu icma ilə vətəndaşlığı arasında vasitəçi olmaqdır.

Biz şübhəsiz düşünürük ki, gördüyümüz iş mədəni irs ilə əlaqədə yeganə ssenari kimi, cəmiyyətin inkişafının məhdudlaşdırılması aspektini vurğulamaqla yanaşı, davam etdirilməlidir. Buna əsasən, vətəndaşlar şüurlu, planlı və nəzarətli şəkildə bu irsə layiqincə sahib çıxmaqla bilər.

Bu mənada, biz İspaniyada icmanın mədəni irslə bağlı gördüyü işin bəzi nümunələrini görürük və onun müxtəlif regionların inkişafı və onların sakinlərinə necə təsir etdiyini müşahidə edirik.

## **AZƏRBAYCAN MƏDƏNİ İRSİNİN AZƏRBAYCANDA TƏHSİL ALAN ƏRƏB TƏLƏBƏLƏRƏ TANIDILMASI**

*Aynur Məmmədova Zərrintaj  
Azərbaycan Ərəbşünaslar Şəbəkəsi  
Azərbaycan*

Qeyd olunan layihə Azərbaycanda ərəb dilində təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin dil və mədəni irs haqqında araşdırma bacarıqlarının inkişafına həsr olunmuşdur. Belə ki, tələbələr müəyyən olunmuş bir regionun turistik xəritəsini, burada tarixi abidələrin tarixini araşdıraraq ərəb dilində təqdimatını hazırlayacaqlar. Layihənin sonrakı prosesində regiona təşkil edilən tur zamanı tələbələr qonaq qismində çıxış edəcək ərəb əsilli tələbələrə hazırladıqları turist xəritəsi əsasında regionun abidələri haqqında məlumat verəcəklər.

Layihədə iştirak dili ərəb dili, müddət isə yay fəslə vaxtı nəzərdə tutulur.

## **THE PROMOTION OF THE AZERBAIJANI CULTURAL HERITAGE FOR ARAB STUDENTS STUDYING IN AZERBAIJAN**

*Aynur Mammadova Zarrintaj  
Azerbaijan Arabists Network  
Azerbaijan*

This project is dedicated to the development of research capabilities of Azerbaijani students who are studying Arabic language in Azerbaijan on language and cultural heritage. During the project Azerbaijani students will study the touristic map, history of historical monuments of a region (region will be chosen by coordinator) and then, will prepare a presentation in Arabic language for Arabian students. In the next period of the project Azerbaijani students will perform tour for the Arab students in Arabic on the basis of the tourist map which they prepared. The project language is Arabic and the term is intended for summer.

## **LOCAL TOURIST GUIDES AS AMBASSADORS OF THEIR CULTURE AND HISTORY**

*Aida M. Bayramova*  
*Azerbaijan Tourism and Management University*  
*Azerbaijan*

Tourism is one of the most demanded economical sphere that became very popular last 20 years. As the number of the visitors grow year by year, the income of the specific countries increases following to it.

There are different purposes of tourists to visit different countries in the world. Nature, history and culture are the most recognized ones. When people travel to “unfamiliar” countries, they prefer to be guided by local person who speaks in their or a common language. People doing it professionally, named as “tourist guides” (mostly in European countries) or “tour guides” mostly in USA and Canada.

The role of tour guides or tourist guides is important not only in tourism sphere, but also in cultural diplomacy, as they interpret culture, give appreciable historical facts and efficient information about the modern life in the country. In general, tourist guides represent their country as ambassadors.

The main reason of selected topic is that, the number of professional tourist guides in Azerbaijan, is very low. Azerbaijan is going to be known to the world as “new tourism market”, new place to discover, a country with amazing cultural specimens.

The aim of participation in the conference is to share interesting facts and achieve the best solution after the discussions.

## **YERLİ TURİZM BƏLƏDÇİLƏRİ ÖZ ÖLKƏLƏRİNİN MƏDƏNİYYƏT VƏ TARİXİNİN SƏFİRLƏRİ KİMİ**

*Aida M. Bayramova*  
*Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti*  
*Azərbaycan*

Turizm son 20 ildə populyarlaşmış və geniş müzakirə olunan iqtisadi sahələrdəndir. Bir çox ölkələlərin gəlirinin böyük bir hissəsini turizm təşkil edir. Səfər edən turistlərin sayı artdıqca turizmdən gələn gəlir də bununla bərabər artır.

Turistlərin dünya ölkələrinə səyahət etmələrini stimullaşdıran bir sıra səbəblər mövcuddur. Bu səbəblər arasında təbiət, tarix və mədəniyyət mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bir çox hallarda turistlər tanımadıqları ölkələrə səfər edərkən onlarla eyni dildə danışan və ölkənin təbiətinə, tarix və mədəniyyətinə yaxşı bələd olan yerlilər tərəfindən müşaiyət olunmaq istəyirlər. Turistləri peşəkar olaraq müşaiyət edən, onlara tanımadıqları ölkədə yol göstərənlər Avropada “tourist guide”, ABŞ və Kanadada isə “tour guide”, Azərbaycanda isə “bələdçi” adlandırılır.

Bələdçi-tərcüməçilərin əhəmiyyəti yalnız turizm sahəsi ilə kifayətlənmir. Belə ki, bələdçilər ölkəyə səfər edən turistlərə ölkənin mədəniyyətini izah edir, qiymətli tarixi faktlar və maraqlı hadisələr barədə danışmaqla onlara əhalinin keçmiş və müasir həyat şəraiti barədə məlumatlar verirlər. Qısa desək, bələdçilər turistlər qarşısında ölkənin səfiri kimi çıxış edirlər.

Hazırda ölkəmizdə peşəkar bələdçilərin sayı az olduğu üçün onların yetişdirilməsi qarşıya qoyulan vacib məsələlərdəndir. Bələdçilərin yalnız kəmiyyətcə deyil, eyni zamanda, keyfiyyətcə yüksəldilməsi zəruridir. Çünki, Azərbaycan dünya turistləri tərəfindən hələ kəşf olunmamış ölkələrdəndir. Qədim mədəniyyəti, keşməkeşli tarixi və gözəl təbiəti olan diyarımızın tanidilmasında bələdçilərin rolu çox böyükdür.

## ŞİMALİ KİPRDƏ TƏLƏBƏ TURİZMİ

*Cəfər Mənsimi*

*MİRAS Mədəni İrsin Öyrənilməsinə Kömək İctimai Birliyinin  
Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti üzrə təmsilçisi  
Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti*

Turizimin yeni qolu sayılan təhsil turizmi, insanların inkişaf etmək, öyrənmək və karyera qazanmaq üçün səfərlər etməsi ilə reallaşır. Mövsümi risklərdən təsirlənməməsi ilə dəyəri daha da çox olan turizmin bu növünü həm də ən önəmli investisiya sayılan beynəlxalq tələbə cəlb etmə yarışını alandırmaq olar. Bu baxımdan, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətini təhsil turizminə ən çox diqqət ayıran, bu yöndə çox inkişaf edən yerlərdən biri kimi örnək göstərmək olar. Belə ki, hazırda ŞKTC büdcəsinin 40 faizi təhsil turizmindən formalaşır.

11 universitetin fəaliyyət göstərdiyi ŞKTC-də 121 müxtəlif ölkədən 74 minə yaxın tələbə təhsil alır. Bakalavr, magistratura və doktorantura tələbələrindən başqa minlərlə insan xarici dil öyrənmək məqsədi ilə də Şimali Kiprə üz tutur. Ailələrinin vaxtaşırı tələbələri ziyarətini də nəzərə alsaq ortaya turizmlə bağlı ciddi nəticələr çıxır. Şimali Kiprin ali məktəblərinin həyata keçirdiyi müxtəlif təqaüd proqramları, xaricdəki tanıtım sərgiləri, fərqli sosial fəaliyyətlər tələbələri özünə çəkən özəlliklərdəndir.

Müxtəlif beynəlxalq forum və konfranslara ev sahibliyi edən ada tarixi məkanları, iqlimi, dənizi ilə də diqqət mərkəzindədir. Bundan başqa universitetlərin müxtəlif ölkələrdə təmsilçilikləri fəaliyyət göstərir. Tələbələr üçün viza şərtləri də münasibdir. Şimali Kiprdə təhsil turizminin inkişaf etməsinin səbəbləri çoxdur.

## THE STUDENT TOURISM IN NORTHERN CYPRUS

*Jafar Mansimi*

*Representative of MIRAS Social Organization in Support of  
Studying of Cultural Heritage in North Cyprus Turk Republic  
North Cyprus Turk Republic*

The new branch of tourism sector, educational tourism is realized with travels for development, education and career of people. This kind of tourism, which has more value without seasonal risks is called international contest of attracting the students of international area, the important investment. For the reason, Turkish Republic of Northern Cyprus can be example as one of those places focused more on educational tourism and developed in this line compared to other countries. Thus, 40 % percentage of the TRNC budget is formed by the educational tourism at the moment.

74,000 students from 121 different countries study in 11 universities. Thousands of people other than bachelor, Master and PhD students candidates prefer N.Cyprus universities for learning foreign languages. The visiting of parents for seeing their children displays serious results concerning tourism factors. The realising of scholarship programmes, promotion exhibitions abroad, and social activities are the more attractive for students of TRNC educational institutions.

The country, hosting various international forums and conferences is also notable for the historical places, climate and the sea. The University has representations in different countries. Visa procedures are also easy for international students. The education tourism has many reasons in TRNC to develop.



## **KƏND TURİZMİ: TURİZM POTENSIALI OLAN REGIONLARIMIZDA KƏND TURİZMİNİN İNKİŞAFI**

*Valeh Cəfərov*  
*CTC Turizm şirkəti*  
*Azərbaycan*

Kənd turizmi layihəsi yerli və xarici turistlərin rahat və təhlükəsiz şəkildə kənd evlərində qalmaq, kənd həyatı ilə yaxından tanış olmasından bəhs edir. Azərbaycan tarixən öz qonaqpərvərliyi ilə dünyada tanınmışdır. Lakin bölgələrimizdə yerli və xarici turistlərin qala biləcəyi, həmçinin turistlərin kəndlilərin gündəlik gördüyü işlərlə məşğul ola biləcəyi kəndli evləri yox səviyyəsindədir. Hətta yerli turistlərin belə çoxunun kənd həyatından xəbərsizliyi onların tətillərini belə yerlərdə keçirmək istəyini daha da artırır. Xüsusilə ailəvi şəkildə bölgələrdə istirahət etməyi seçənlər üçün daha çox maraq kəsb edir.

Digər tərəfdən qalınacaq evlərin şərait və təhlükəsizliyi, yerli əhalinin bu növ turizmə yad olması həmçinin kəndlilərin öz evlərində tələblərə cavab verən otaqların hazırlanması üçün tələb olunan vəsaitlərin olmaması. Halbuki kənd turizminin inkişafı bölgələrdə məşğulluğun artması və kəndlilərin gəlirə sahib olmasına gətirib çıxarar. Həmçinin münasib qiymətlərlə şəhərlərdə yaşayan yerli turistlərimiz tətillərini həmin yerlərdə keçirə bilərlər. Geniş çərçivəni əhatə edən layihənin inkişafı Azərbaycan turizminin, Beynəlxalq turizm bazarına çıxaracağı məhsulların sayının artmasına və digər məhsulların inkişafına böyük təkan verəcək. Məqsəd təbii turizm potensialı olan bölgələrimizdə kənd turizminin inkişaf etdirilməsi və kəndlilərin əlavə gəlir vasitəsinin yaradılmasıdır. Məqsədə çatmaq üçün müəyyənləşdirilmiş vəzifələr aşağıdakılardır:

- Bölgələrdə kəndlilərdə bu işlər barədə marağın oyadılması ilə bağlı maarifləndirici görüşlər və yerlərin seçilməsi;
- Ekspertlərlə uyğun şəraitin yaradılması üçün vəziyyətin qiymətləndirilməsini aparmaq;
- Turistlərin rahat şəkildə qala biləcəyi otaq və ev şəraitin qurulması.
- Seçilmiş ərazilərin təmizlənməsi;
- Təbliğat materiallarının hazırlanması;

- KİV-də işıqlandırılması;
- Turizm informasiya mərkəzlərini və turizm şirkətlərini məlumatlandırmaq.

2015-ci il I Avropa Oyunları Olimpiadası zamanı və sonrası Azərbaycana turist axınının çoxalacağını nəzərə alsaq kənd turizminin inkişafı Azərbaycan qonaqpərvərliyini daha da qabardacaqdır.

### **RURAL TOURISM: DEVELOPMENT OF RURAL TOURISM IN THE REGIONS WITH TOURISM POTENTIAL**

*Valeh Jafarov*  
*CTC Tourism Company*  
*Azerbaijan*

Project of “Rural tourism” deals with stay of local and foreign tourists comfortably and safely in village houses and familiarization closely with rural life. Azerbaijan was recognized historically as hospitable country in the world. There is lack of village houses in our regions where local and foreign tourists can stay and able to engage in works of the villagers. Local tourists’ unawareness of rural life increases their will to spend their vacation in such places, also on the other hand, for conditions and safety of the houses which people stay, local population’s poor information about this kind of tourism, shortage of the resources needed for preparation of rooms met due demands in their houses. Nevertheless, the development of the rural tourism can lead to the increase of employment and villagers’ owning incomes. Our local tourists inhabited in the cities can spend their holidays in those areas. The development of the project covered wide frame will stimulate growth of Azerbaijani tourism, the number of outputs which international tourism will put into the tourism market and development of other products. The purpose is to develop rural tourism in our regions which are natural tourism potential and creation of villagers’ additional income. The duties in order to gain goal are the following:

- to hold educational meetings to raise interest on these works in the villages of the regions;

- to evaluate the situation in order to create circumstances duely with the experts;
- to create room and housing conditions where tourists can live comfortably;
- cleanse of the selected areas;
- to prepare promotion materials;
- elucidation by mass media;
- to inform tourist information centres and tourism companies.

To take into consideration growth of tourists to Azerbaijan during Baku 2015 First European Games and later, the development of rural tourism will make real Azerbaijani hospitality.

### **TRAINING COURSES FOR TOURIST GUIDES TO SERVE ACCESSIBLE TOURISM**

*Khatia Khardzeishvili*  
*Association "Georgia for Friends"*  
*Georgia*

More people have access needs, whether or not related to a physical condition. For example, older and less mobile people or people with pushchairs have access needs, which can become a huge obstacle when going on holiday. For those people, travelling can be a real challenge, as finding the information on accessible services, checking luggage on a plane, booking a room with special access needs often prove to be difficult, costly and time consuming. They represent a huge market potential for tourism which today remains vastly under-served. According to the UN, an estimated 650 million people in the world live with disabilities. Together with their families, that means approximately 2 billion people are directly affected by disability, representing almost a third of the world's population. In the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities adopted in December 13, 2006 the following right has been clearly defined: All persons, despite their physical or any other disability should enjoy travel services and mobility on an equal basis with others. The Convention was

signed by 140 countries, among them by Georgia.

Association “Georgia for Friends” started to work hardly in this field in order to eradicate the problems discussed above. Our initiative is about producing a training model and manual for training tourist guides in serving people who have learning difficulties or other intellectual impairments. We started to improve the situation by delivering short and long term courses for guides in order to gain knowledge and develop their skills, so that they can meet the needs of guests with all kinds of disabilities. The project is divided into two parts: First it implies to train tourist guides who already have experience in working as a guide and this project will be a great opportunity for them to develop new skills in guiding people with disabilities to the cultural and natural heritage of the country. Second, project also includes teaching and training courses for people who have some kind of physical or intellectual disability. In this case project creates a social platform for these people and gives them opportunity to engage in civic society and gain a chance for employment. The main aim of training tourist guides is to initiate a discussion on tourist guiding for disabled people and to build a common guide for training professional tourist guides, in terms of common principles, methodologies and recommendations to work on social inclusion, skills implementation and new job opportunities.

## **TURİZM BƏLƏDÇİLƏRİ ÜÇÜN TƏLİM KURSLARI**

*Khatia Khardzeishvili*

*“Dostlar üçün Gürcüstan” Beynəlxalq Turizm Assosiyasiyası  
Gürcüstan*

Fiziki vəziyyətindən asılı olmayaraq, əksər insanların müəyyən ehtiyacları olur. Məsələn, yaşlı və ya bir az ləng insanlar və ya əlil arabasındakı insanlar istirahətə çıxdıqları zaman müəyyən maneələrlə üzləşirlər. O insanlar üçün səyahət etmək məsuliyyətli bir iş ola bilər, nəzərə alsaq ki, mümkün xidmət saytlarında vacib məlumatlar əldə etmək, təyyarədə yükün yoxlanılması, xüsusi ləvazimatlarla otağın sifariş olunması kimi məsələlər çox zaman çətin, bahalı və zaman aparan olur. Müasir

günümüzdə onlar turizm üçün geniş market potensialıdır. BMT-ə əsasən, dünyada təxminən 650 milyon fiziki qabiliyyəti məhdud insanlar vardır və onlar ailələri ilə birlikdə 2 milyard təşkil edir. Bu dünya əhalisinin üçdə bir hissəsi edir. BMT-nin “Əlillərin hüquqları haqqında” Konvensiyasına (2006, 13 dekabr) əsasən, bu, hüquqlar müəyyənləşib: bütün şəxslər fiziki məhdudiyətlərdən asılı olmayaraq eyni əsaslarla mobillik və səyahət xidmətlərindən məhrum edilməməlidir. Konvensiya 140 ölkə tərəfindən qəbul olunub, Gürcüstan da oraya daxildir.

“Dostlar üçün Gürcüstan” Assosiyasiyası yuxarıda qeyd olunmuş problemləri həll etmək üçün bu sahədə böyük işlər görür. Bizim məqsədimiz əqli cəhətdən zəif inkişaf etmiş şəxslərə xidmət üçün bələdçilərə təlim keçirilməsi zamanı təlim modeli və kitab təsis etmək idi. Biz bələdçilərin bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirməkdən ötrü fiziki qüsurlu şəxslərin ehtiyaclarını ödəmələri məqsədilə onlara uzun və qısa müddətli kurslar təşkil etməklə, vəziyyəti yaxşılaşdırmağa başlamışıq. Layihə iki hissəyə bölünür: 1) artıq bələdçilik təcrübəsi olanlar üçün kurs, bu kursun sayəsində olar milli və mədəni isin qorunması sahəsində yeni biliklərə yiyələnəcək; 2) fiziki və əqli qüsurlu şəxslər üçün təlim kursları və dərslər.

Bu layihə onlar üçün ictimai platforma yaradır və onlara imkan verir ki, vətəndaş cəmiyyətinə qoşulsunlar və işləmək imkanı qazansınlar. Turist təlim kurslarının məqsədi fiziki qüsurlu şəxslər üçün turizm bələdçiliyi ilə bağlı müzakirələri başlatmaq və ictimai bacarıq, icra və yeni iş imkanları, ümumi prinsiplər, metodikalar və tövsiyələr baxımından peşəkar turizm bələdçilərini təlimatlandıran vahid bələdçiliyini yaratmaqdır.

### **Məsləhət Şurası:**

AMEA-nın müxbir üzvü Vəli Əliyev  
AMEA-nın müxbir üzvü Cəfər Qiyasi  
Prof.Dr. Qafar Cəbiyev  
Prof.Dr. Luigi Scrinzi (İtaliya)  
Prof.Dr. Kübra Əliyeva  
Prof.Dr. Minəxanım Təkləli-Nuriyeva  
Prof.Dr. Şikar Qasimov  
Prof.Dr. Abbas Seyidov  
Prof.Dr. Kamil İbrahimov  
Dr. Fariz Xəlilli  
Dr. Juanjo Pulido (İspaniya)  
Dr. İrina Gusac (Rusiya)  
Ahmet Aytaç (Türkiyə)  
Emil Səfərov  
Məleykə Hüseynova  
Arzu Soltan  
Gülşən Hüseynova  
Teymur Nəcəfzadə  
Məmməd Rəhimov

### **Təşkilat Komitəsi:**

Cəfər Mənsimi  
Şölə Bayramova  
Aidə Məlikova  
Valeh Cəfərov  
Tərlan Quliyev  
Elnur Alıyev (Gürcüstan)  
Çınarə Əliyeva  
İlqar Babayev (Türkiyə)  
Kərim Musazadə (İran)  
Zeynəb Qasımova

Hazırlayan / Edited by  
Dr. Fariz Xəlilli

Elmi redaktoru / Scientific redaction  
Prof.Dr. Qafar Cəbiyev

Redaktor / Redaction  
Arzu Soltan

Tərcümə / Translation  
Şölə Bayramova

Dizayner / Designer  
İntiqam Məhəmmədli

Ünvan / Address

MİRAS Mədəni İrsin Öyrənilməsinə Kömək İctimai Birliyi  
MIRAS Social Organization in Support of Studying of Cultural Heritage  
AZ 1001, Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Əhməd Cavad küçəsi 15

+994 12 408 92 25

+994 50 876 40 43

[www.miras.az](http://www.miras.az)

ISBN - 978-9952-8176-1-4

Copyright MIRAS ©

Bütün hüquqlar qorunur. Kitabdakı materiallardan yalnız

MİRAS Mədəni İrsin Öyrənilməsinə Kömək İctimai Birliyinin icazəsi ilə istifadə edilə bilər.

All rights reserved. Use of materials from this book is possible only with permission of

MIRAS Social Organization in Support of Studying of Cultural Heritage.



YOCOCU  
Youth in Conservation of Cultural Heritage



## **GƏNCLƏRİN I BEYNƏLXALQ MƏDƏNİ İRS VƏ TURİZM FORUMU**

01-02 fevral 2015 | Bakı, Azərbaycan

## **1st INTERNATIONAL YOUTH FORUM OF CULTURAL HERITAGE AND TOURISM**

1-2 February 2015 | Baku, Azerbaijan

BAKU-2015